

AVTONOMIST

:: Izhaja vsak ponedeljek zjutraj. ::

Najnovejše.

Ljubljanske vesti.

Ljubljana, 1. maja. Z ozirom na bližajoče se volitve županov v slovenskih mestih so se danes med vsemi strankami nadaljevala kompromisna pogajanja. Največje zanimanje vlada za kompromis v Ljubljani, kjer napenja JDS. vse sile, da si zagotovi župansko mesto. V prvi vrsti pritiskajo na narodne socialiste, potem pa na socialne demokrate, da odvrnejo te dve skupini od eventualnega opozicionalnega bloka. Pritisk dosedanje večine na nove stranke je razumljiv, če pomislimo, da imata dve glavni banki v Ljubljani skoro ves razpoložljiv denar ljubljanske Mestne hranilnice na razpolago, katera svota obsega skoro 150 milijonov kron, ki bi sicer utegnili služiti kot osnovna glavnicca za komunalno banko. Kakor doznavamo iz dobrega vira, pogajanja še niso končana.

Ljubljana, 1. maja. Član naše razmejivne komisije z generalom Maistrom na čelu, so se danes vrnili iz Benetk preko Bakra v Ljubljano. Iz Benetk so odpotovali na torpedovki, katero je dala delegatom na razpolago laška vlada.

Ljubljana, 1. maja. Shodi, katere so danes priredile različne socijalistične stranke, so potekli popolnoma mirno. Na shodu socijalnih demokratov v Unionu je govoril tudi komunist Fabjančič.

Francozi proti Nemčiji.

Dunaj, 1. maja. »Echo de Paris« javlja, da bodo zasedle francoske čete Porurje brzkone v času od 7. do 15. maja.

Berlin, 30. aprila. Iz Strassburga javljajo, da imajo Francozi pripravljenih 7 divizij, ki naj vkorakajo v Porurje. Francoske čete bi imele zasedi tudi črto ob Majni in najvažnejša železniška križišča v severni in južni Nemčiji. Na ta način bi se dala pripraviti tla za končno veljavno ločitev severne Nemčije od južne.

Razni dogodki.

Beograd, 1. maja. Pogajanja med italijansko in jugoslovansko razmejivno komisijo v Benetkah niso dovedla do zaželenega uspeha. Kakor izgleda so našo delegacijo centralisti preveč podpirali.

Beograd, 1. maja. Vzrok odložitvi pregovorov za sklepanje trgovinske pogodbe med Italijo in Jugoslavijo ni iskati v diplomatskem sporu med obema državama, ampak kakor piše Trgovinski Glasnik v prepogostem menjavanju članov naše komisije, ki zaradi te okolnosti niso mogli zbrati in pravočasno predelati vsega gradiva. Od prvotno določenih članov komisije je ostal samo eden. Kakor hitro bo vse pripravljeno, se bodo pogajanja zopet obnovila.

Beograd, 1. maja. Rumunija je pristopila mali antanti.

Beograd, 1. maja. Naša vlada pripravlja noto na bolgarsko vlado, v kateri jo opozarja na izpolnitev vseh določb mirovne pogodbe. Tudi Rumunija in Grčija bodo nastopile v istem smislu.

Reka, 1. maja. Vodstvo reške države je prevzel g. Balašič kot izredni komisar.

Reka, 1. maja. V Istri so proglasili socialisti generalni štrajk v znak protesta proti fašistovskim nasiljem na Reki.

Trgovske vesti.

Zagreb, 1. maja. Privatni borzni promet je bil popolnoma miren. Z ozirom na politične vesti, ki so došle iz Beograda, so tuje valute neznatno pridobile.

Budimpešta 1. maja: Tukajšnji žitni trgovci ponujajo pšenico nove žetve po 1000 do 1100 ogrskih kron, kar je ca. 500 naših kron.

A. PREPELUH:

Za samoupravo ljudstva!

V maju l. 1919. je bila v Parizu slovenska delegacija radi koroškega vprašanja. Sprejel jo je tudi prezident Wilson. Glede slovenskega zapadnega ozemlja se je splošno sodilo, da bo obveljala takozvana „Wilsonova črta“, ki naj bi razširila Italijo blizu do Senožeč. Še ta črta se nam je zdela silno krivična. Nihče pa tedaj ni niti v sanjah mislil na to, da bo kdaj pozneje naša država pristala na meje, kakor so se določile v rapalski pogodbi. Da bo na pr. Idrija ali pa Postojna kdaj laška — kdo bi si to mislil?! Z Wilsonom se je tedaj govorilo toraj le o Koroški in se je dosegel — težko sicer — plebiscit. Smatral sem za umestno, da pri tej priliki opozorim prezidenta Wilsona tudi na oni del našega naroda, ki bi po njegovi misli moral pripasti Italiji. Prosil sem ga, naj se zavzame za to, da dobe Slovenci in Hrvati v Italiji svojo avtonomijo. Prezident Wilson je pri tem postal vidno živahnejši in je dejal: Saj to je tudi moja misel, za to se potezam in bom storil v tem pogledu, kar bo v moji moči!

Vrnivši se domov, sem čital v nekaterih slovenskih listih očitke, da sem ravnal izdajalsko, ker se „Wilsonova črta“ ne more in ne sme priznati. Govorilo in pisalo se je tedaj natančno tako, kakor pišejo in govore dandanes protivniki slovenskih avtonomistov v Jugoslaviji! Danes, po sklepu nesrečne rapalske pogodbe, pa se nahajajo Slovenci v Italiji v težkem boju za — svojo avtonomijo! To se lahko posneme tudi iz njihovega časopisja. Naši argumenti so njihovi, njihovi naši. Tako sta na pr. prinesla lista „Edinost“ v Trstu in „Goriška Straža“ v Gorici članek, ki ga ponatiskujem, ker je zelo informativen. Glasi se:

„Če pogledate danes v hiše naših malih kmetov in v borna stanovanja delavcev in težakov, vas bo presunila globoka žalost. Beda je pri nas. S strahom gre kmetič nasproti dolгим mesecem, ki nas ločijo od žetve in trgatve. Kruha ni več pri hiši in draginja narašča. Ognji po tvornicah in plavžih ugašajo, vedno več delavcev stoji na cesti z grenko zavestjo, da za njih roke ni dela. V deželo se vsipajo tuje delavne moči, ki odjedajo domačinom zadnji kos kruha. Potrži zremo, kako se cele kmetijske družine selijo v Makedonijo, ker jim ta zemlja, ki jim je bila prej bogata rednica, ne more več dati dovolj kruha. Nič se ne zgodi, da bi vlada odprla našim pridelkom, predvsem vinu, prosto pot v inozemstvo. Nič se ne stori, da bi se globoke socialne rane izlečile. Kapitalizem se zmagovito dviga, njegovi praporji vihrajo na pogoriščih naših domov. Polagoma se pogreza naša dežela v beraštvo, temelji ljudskega gospodarstva razpadajo. — Kdo je, ki ima moč, dvigniti deželo iz tega stanja?

Danes ima vajeti v rokah vlada. In kaj je ukrenila vlada za povzdigo naše dežele, kaj ustvarila v prid ljudstva? Zrušila je avtonomne občinske zastope in je po naših občinah nastavila gerente, ki često stojijo pod nadzorstvom — orožnikov. Vlada je potisnila v stran deželno avtonomijo Goriškega in Istre. S tem je zatrla vse kali demokratične uprave v naši deželi. Vrhovna oblast je pa poverila vlado civ. komisarjem, ki so se obdali z vencem uradništva. To uradništvo predstavlja danes vlado naše dežele. Njemu je poverjena naloga, da dvigne naše ljudstvo iz bede, edino njemu so dana vsa sredstva, da vpliva na poljedelstvo in industrijo, da zajezi naval tujcev v našo domaćijo, ko še sami nimamo dovolj dela. Nenavadno velika moč je položena v roke državnih oblastev, ki nas vladajo. Zato pa nosijo ona tudi polno in neomejeno odgovornost za srečo ali propast naše pokrajine.

Obupno stanje našega ljudstva izpričuje, kako pogubno je postopanje mož, ki stoje na čelu Primorja. Položaj se je pod novo upravo nepopisno poslabšal. Dotaknili smo se že nekaterih strašnih socialnih ran; tem krivicam se je pridružilo po zaslugi sedanje uprave še to, da stoji ogromna večina prebivalstva *izven zakona*. Primorski Jugoslovani smo že po rojstvu v očeh uprave inferiorni, vtisnili so nam na čelo pečat, da smo državljani druge vrste.

Mi smo sicer uverjeni, da vlada v vodilnih krogih državne uprave le ena volja, in ta je, da bi včlenili nove pokrajine v telo Italije in izoblikovali iz njih zdrav in krepak ud državnega življenja. Ugotoviti pa moramo, da manjkajo vladajočim krogom vsi predpogoji, da bi mogli koristno in pravilno vršiti v naših krajih svojo nalogo. Globoko vkoreninjeno prezirljivo naziranje o našem ljudstvu je prvi psihološki vzrok, da upravniki store malo ali ne store ničesar spričo naraščajoče bede v deželi. Toda mi razumemo moč, ki jim je poverjena vlada dežele. Popolnoma se moremo živeti v njihovo mišljenje. Zrasli so v širni Kampeniji ali v drugih krajih srednje in južne Italije. Nikdar niso videli življenja našega kmetiča, ne njegovih skrbi za kruh, hrano in obleko. Težnje briških kolonov in borbe primorskega delavstva so jim bile popolnoma neznane. *Niti videli niso prej naše zemlje.*

In potem so lepega dne dobili ti gospodje dekret, da jih kraljeva vlada pošilja vladat v Primorje. Nič se ne čudimo, da birokracija ne vidi ran, ki skele kmeta in delavca. Verujemo, da vladarji dežele delajo v najboljši volji. Toda kako naj nas razume tujec, ki še našega jezika ne ume? Kako naj čuti z nami, kako naj otme smrti stradajoče otroke-begunčke, lajša trpljenje kmetiča, ki se trudi z zemljo in delavca, ki streže strojem? Kako naj nas izleči zdravnik, ko ne pozna bolezni in ran! *Jasno je, da ni krivde na osebah, krivda je v sistemu!* Krivda je v dejstvu, da vladajo ljudstvo, ne da bi ga poznali! Strašna krivica in začetek naše propasti je v dejstvu, da ima ljudstvo vse dolžnosti, ima pa samo eno žalostno pravico: pravico, da pleše po njem bič tujega uradnika in fašizma.

Volja našega ljudstva, volja ogromne večine prebivalstva Primorja je, da se po volitvah ta absolutistični sistem zruši. Vlada birokracije mora pasti! *Hočemo, da bo ljudstvo samo najvišji politični faktor v deželi!* Ne moremo dopustiti, da odločajo uradniki o življenskih vprašanjih naroda. To je eden najvišjih ciljev našega političnega gibanja. To je globok zmisel volilne borbe.

Da postavimo trden temelj mirnemu razvoju dežele in da izvedemo socialne reforme, ki so posebej potrebne naši deželi, je potrebno, da preide vlada v deželi iz rok uradnikov v roke ljudstva in njegovih voljenih zastopnikov.

Zato zahtevamo:

Primorje dobi najširšo avtonomijo, ki se bo opirala na deželni zbor. Iz srede deželnega zbora naj se voli vlada, ki bo stala na čelu vse uprave. Pokrajinski zbor mora imeti tudi zakonodajno oblast.

Sedanji uradniško-absolutistični režim je privedel našo deželo na rob propasti. Hočemo, da preneha strahovlada, hočemo, da se ljudstvu razvežejo roke, da si bo moglo samo pomagati in voditi krmilo v deželi. Zahtevamo samoupravo Primorja zato, da bo ljudstvo samo moglo izvesti one socialne reforme, ki so v naši deželi nujne in neodložljive. Uradništvo teh reform ni znalo izvesti. Ljudstvo jih bo znalo, ker čuti njih potrebo na lastnem telesu.

Ali niso vsaj nekatere temeljne misli tega članka primerne tudi za — Jugoslavijo?

Pred važno odločitvijo.

Generalna debata o ustavi se bliža svojemu koncu. Parlamentarno delo trenutno počiva zaradi pravoslavnih velikonočnih praznikov, toda 9. maja se bo delo nadaljevalo in okrog srede maja bo prišel zgodovinsko važen trenotek, ko se bo treba odločiti, ali sprejemo naši zastopniki od vlade predloženi ustavni načrt ali ne, ali z drugimi besedami: Ali bodo rekli naši zastopniki, da jim je važnejša ustava kot taka, brez ozira na to, ali je sklenjena s sodelovanjem in po volji vseh treh plemen našega naroda, ali pa bodo rekli, da je važnejše, če dobimo ustave, za katero bi se odločila večina Srbov, Hrvatov in Slovencev, brez ozira na to, ali dobimo ustavo takoj ali pa nekaj mesecev ali let pozneje.

Hrvatje bijejo proti sedanjemu ustavnemu načrtu ljut boj. Radić s svojo skupino sploh v Beograd ni prišel, kar je važen fakt. Narodni klub je sicer prišel v Beograd in njegovi zastopniki so oponirali predloženemu ustavnemu načrtu, kjerkoli in kolikor so mogli, toda dosegli niso nič — demokratsko-radikalna večina je s pomočjo kupljenih muslimanskih in slovenskih samostojnih glasov ostala trda in vsem argumentom Narodnega in Jugoslovanskega kluba naravnost nedostopna. Zato so sklenili zastopniki hrvaškega Narodnega kluba, da bodo v odločilnem trenutku ne le glasovali proti ustavnemu načrtu, ampak da bodo sploh Beograd zapustili ter na ta način javno dokumentirali pred svetom, da Hrvatje ustave, čeprav bo z nezadovoljno večino glasov sprejeta, ne priznavajo.

Ako bodo Hrvatje, ki so zastopani v Narodnem klubu, svoj sklep res izvršili, potem bo postavljen tudi Jugoslovanski klub pred težavno in silno dalekosežno odločitev: Ali naj ostane v konstituenti ali pa naj sledi Hrvatom? Nedvomno je, da bodo pritiskali hrvaški člani Jugoslovanskega kluba na odhod iz parlamenta.

Ako se stvari res tako daleč razvijejo, potem bo ostalo v konstituenti samo še nezadovoljno število onih hrvaških zastopnikov, ki pripadajo demokratskemu klubu. Ti pa ne morejo trditi, da govore v imenu vsega hrvaškega naroda, če bo večji del hrvaških poslancev sedel mirno doma. Zato tudi vlada ne bo mogla reči, da je ustava res izraz volje večine naroda, ampak vsak bo vedel, da je ustava diktiran in z denarjem podprt oktroa.

To bo vedel seveda tudi vnanji svet in vedeti bi morala to tudi vlada sama. Zato bo argumentacija jako težka, če bo hotela vlada zvrčati krivdo za nesprejetje ustave na opozicijske stranke in te hotela dolžiti „protidržavnosti“, ampak vlada sama je tisti trmasti in zaslepljeni faktor, ki v pravem momentu ne bo našel primerne načina za pametno popuščanje. Krivda za ustavno krizo ne bo zadela opozicije, ampak vlado.

Sedaj pa nastane vprašanje: Kakšne bi bile posledice, če Hrvatje in eventualno tudi Slovenci konstituenti zapuste? Ali se bo vlada potem udala in popustila? Mogoče. Toda gotovo to ni. Mogoče je namreč tudi, da vlada kljub odbodu Hrvatov in Slovencev ne bo popustila, ampak na svojem pogubnem potu vztrajala in da bo uvedla namesto režima sedanje železne roke sistem jeklene roke. Posledice nasilnega režima pa utegnejo biti strašne, vsaj pri prihodnjih volitvah. To more vedeti tudi vlada. Zato je verjetnejše, da se bo vlada odločila za pametnejši korak popuščanja. Ki je na vsak način umestnejši in tudi za vlado samo koristnejši. Če pa je temu tako, potem res ne moremo uvideti, zakaj vlada ne popušča rajše brez nasilja in brez trme, kakor pa šele potem, ko bo ves svet moral hoté ali nehoté stati pod vtisom, da je vlada pred opozicijo kapitulirala, ker je bila k temu primorana, namesto da bi se pravočasno dogovorila z opozicijo o potrebnih ustavnih izpremembah in se besede „kapitulacija“ izognila.

Če hrvaško-slovenska opozicija zapusti konstituento pa mora gledati, da bo znala ta svoj korak tudi primerno razložiti in utemeljiti, da tega koraka ni smatrati za protest proti državi, ampak kot protest proti postopanju sedanje „večine“. Če se opoziciji to posreči, bo imela ogromno maso volilcev na Hrvaškem in v Sloveniji na svoji strani in izključeno ni, da bodo pametnejši in resnejši elementi med Srbi samimi uvi-

deli, da politika nasilnega centralizma ni zdrava, ampak da je treba obrniti druga pota: pota sporazuma, dogovorov in kar najširše avtonomije.

Po občinskih volitvah.

Volitve v naših glavnih mestnih občinah so končane in nastane vprašanje: kaj sedaj?

Predno moremo na to odgovoriti, je treba, da si še enkrat dobro ogledamo rezultat, ki nas je, če smo odkriti, zelo, zelo presenetil, kajti takega popolnega poraza terorističnega bankokratstva prav res nismo pričakovali. Doslej so tvorila pri nas mesta ono zadnje zatočišče proti ljudskemu liberalizmu in tam se je s pomočjo vlade ter naivne, od rodu do rodu podedovane mentalitete našega uradništva prav trdno uzdrževal, med tem ko ga je ljudstvo na kmetih že davno izbacilo. Stranka pa te ljudske sodbe in obsodbe noče vzeti na znanje, ampak se hoče vzdržati pri življenju za vsako ceno, zato je seveda popolnoma naravno, da se je v zasmeh svojemu naslovu zatekla k terorizmu in išče rešitve le še v tako močnem faktorju, kakršen je celokupni državni upravni aparat, to je v centralizmu. Centralizem je za to stranko življenskega in eksistenčnega pomena, z njim obvladuje vse omahljivo uradništvo, z njim si polni svoje strankarske blagajne, v njem propevajo strankarski gospodarski zavodi, ki danes praktično diktirajo in vodijo dober del vsega našega javnega življenja sploh. V svoji neomejeni vladobitnosti je hotela s pomočjo teh faktorjev ukloniti svojemu diktatu enostavno vse meščanstvo ter uvedla v to svrhu pri nas doslej še nepoznan političen in gospodarski terorizem, doslej nepoznano upravno korupcijo in najumazanejšo metode političnega boja. S pomočjo teh naj bi se vzdržala pri življenju, s pomočjo teh naj bi postala neomejena gospodarica predvsem v centralni vladi in potom teh seveda tudi v vseh provincih.

Tak je danes naš notranje politični položaj in v teh razmerah se je vršil pri nas boj za občine. Šlo je za to, zmaga li zgoraj vpisani sedanji politični režim, kojega nositeljica in predstaviteljica v vseh prečanskih pokrajinah je JDS., ali pa zmaga ljudstvo, ki trpi pod tem neznosnim režimom terorističnega centralizma. Liberalna stranka se je skušala rešiti s tem, da je servirala, kakor doslej še vedno, ljudstvu že davno oglodano kost, češ, da gre za vprašanje klerikalizma ali protiklerikalizma in speljati s tem pozornost ljudstva v drugo smer, a to se ni dalo več preslepiti, saj je vprašanje klerikalizma in protiklerikalizma pri nas že rešeno s ustvaritvijo SHS., v katerem so klerikalci v veliki manjšini, kar smo poudarili že v zadnji številki. Ljudstvo je instinktivno čutilo, da pomenijo te volitve plebiscit za teroristično korupcijo centralizma ali pa za socialno pravičnost in resnično demokracijo, ki nujno predstavlja avtonomistično ureditev naše države. Za to in edino za to je šlo pri teh volitvah, edino s tega vidika je odločevalo to pot naše ljudstvo in bo odločevalo, kakor vse kaže, še dolgo.

In rezultat tega boja? Ne moremo ga več smatrati za poraz JDS., ampak za pravo pravcato justifikacijo naših bankokratskih centralistov. Ljudstvo je popolnoma nedvomno izreklo te; stranki svoje nezaupanje in jo v njenih osrčjih brezpogojno odklonilo in obsodilo.

Je pa še drugi karakteristični znak teh volitev, da namreč nikjer nima nobena stranka absolutne večine, da bi lahko sama prevzela nevhvaležno dedščino po liberalcih in da bo neobhodno potrebno sklepati koalicije in kompromise, če hočemo, da pridemo do pametnega in poštenega občinskega gospodarstva, ki ga naše ljudstvo brezpogojno zahteva. Nastane torej vprašanje, kakšne naj bodo te koalicije? Kdor je pazno prečital zgorajšnja naša izvajanja, za tega mora biti popolnoma jasno, da s centralisti ne more in ne sme iti nobena stranka, če noče prevarati zaupanja, ki so ga ji izrazili njeni volivci in s tem obsoditi sama sebe na smrt. Ves volivni boj se je vršil, kakor smo omenili zgoraj, v znamenju boja proti teroristični korupciji naših centralistov in naravnosti katastrofalno bi bilo za vsako stranko, ki bi skušala le od daleč ljubimkovati s to justificirano kliko. Prav drastično je podprl to

našo sodbo že pred nekaj dnevi neki drugi list, ki je zapisal, da bo uničil dr. Žerjav NSS. s tem, da bo prestopil v njeno stranko.

Kakšne koalicije naj se tedaj sklopijo v svrhu rednega poslovanja naših mestnih občinskih zastopstev? Po zgorajšnjih izvajanjih bo to vsakemu precej jasno, zlasti še, če pomisli, da niso občinski zastopi oni forum, kjer bi se reševala velika, principielna politična vprašanja, ampak da gre v komunalni politiki predvsem za upravna in gospodarska vprašanja. Če se zavedamo tega, tedaj nam že tudi samo jasno pove, do kakšnih koalicij mora povsem naravno priti, če nočejo stranke zatajiti svojih načel in izdati zaupanja svojih volilcev. Imamo izbirati med najizrazitejšo zastopnico brutalnega kapitalizma in med socialnimi strankami, h katerim moramo prištevati pri nas pravzaprav vse, razen JDS. in njene nezakonske hčerke SKS. Vsaka politična stranka, ki ne smatra svojega programa za gole limanice, bo s takim koaliranjem ljudstvu, ki brezpogojno zahteva rednega, pametnega in poštenega dela v občini, le ustregla in pridobila na ugledu, ker bo ljudstvo uvidelo, da ima resno voljo uveljavljati oni del svojega programa, ki je danes edino aktualen, to je socialno-gospodarski del in pa načelo resničnega političnega demokratizma.

Avtonomistični pregled.

Za avtonomijo Slovenije se je izjavil v svojem velikem govoru v konstituenti tudi bivši naš vnanji minister dr. Trumbić, ki je priznal, da je avtonomija izvedljiva brez vsakih ovir, ker tvori Slovenija gospodarsko, jezikovno in zemljepisno zaokroženo celoto.

Proti avtonomiji Slovenije je govoril v konstituenti demokrat dr. Angjelinović, češ da bodo potem razvili svoj jezik, svojo književnost itd. in se oddaljili od narodnega edinstva. — Gospodu poslancu bodi povedano, da Slovenci že imajo svoj književni jezik in da že danes tvorijo neko skupnost, katero mora priznati tudi država, ako je pametna. Narodno edinstvo pa ne bo prav nič trpelo, če Slovenci ostanejo vsaj za enkrat to, kar so, kajti ravno zato, ker smo Slovenci, smo Jugoslovani.

Tedenski pregled.

Parlamentarne počitnice. Prošli teden je konstituenta prekinila svoje delo zaradi pravoslavnih velikonočnih praznikov in bo nadaljevala svoje delo 9. maja. Generalna debata bo končana v par dneh in potem se bo vršilo *prvo veliko glasovanje o ustavi*, Vlada do danes še nima sigurne večine, ni pa nobenega dvoma, da jo bo s pritiskom, z lepimi obljubami in za dober denar vendarle dobila. Zato je pričakovati, da bo vladni ustavni načrt sprejet v načelu, čeprav brez sodelovanja in proti volji velikega dela Hrvatov in Slovencev. S tem seveda še ni rečeno, da bo ustavni boj potem končan. Ravno narobe; potem se bo pravi boj šele pričel, ker se bodo stranke ločile na *novi podlagi*: ali za centralizem ali za pokrajinske avtonomije. Končni izid tega boja je vsakemu jasen, kdor zasleduje razvoj ustavnega življenja v modernih državah; zmagalo bo avtonomistično načelo.

Vlada popušča. Zadnja poročila iz Beograda vedo povedati, da je odločno stališče hrvaških in slovenskih avtonomističnih strank dalo vladi vendar nekoliko misliti. Vlada se je pričela zavedati, da z nasiljem in z diktaturo le ne gre tako gladko in bi rada dobila za svoj ustavni načrt vsaj toliko hrvaških in slovenskih glasov, da ne bi vzbujala vtisa na zunaj, da je ustava sprejeta brez Hrvatov in brez Slovencev. Zato je baje pripravljena popuščati... Popuščanje vlade je dobro znamenje, ker kaže, da vlada spoznava moč opozicije in ž njo računa. To je za opozicijo novo bodrilo, da vstraja dosledno na svojih zahtevah.

V Rusiji se pripravila važen preokret, Leninova vlada je uvidela, da brez kmetov ali pa celo proti kmetom ni mogoče vladati, najmanj pa v deželi, kjer je nad 80 odstotkov kmečkega prebivalstva. Zato so

komunisti sklenili, da svoj kmečki prodrum temeljito revidirajo. Prvo, kar so komunisti izprevideli, je to, da morajo malim kmetom pustiti njihovo zemljo, ker se zemlja ne da tako na kratko socializirati ali podržaviti kakor industrijska podjetja, ker je način produkcije v poljedelstvu popolnoma drugačen kakor v fabrikah, ki niso odvisne od vremena. Dalje so sklenili, da od kmetov ne bodo več rekvirirali živil, ampak da bo zopet dovoljena prosta prodaja vsaj za en del pridelkov. To je velik korak do konsolidiranja razmer v Rusiji. Najodločilnejše pa utegne vplivati zveza med ruskimi zadrugami in med angleškimi delavskimi organizacijami. Angleške delavske organizacije razpolagajo z ogromnimi fabrikami, ki ne delajo na račun privatnih kapitalistov, ampak na račun delavskih zadrug. Če bodo te zadruge dajale ruskim organizacijam potrebne industrijske produkte, od ruskih poljedelskih zadrug pa prejemale živila in surovine, potem bo iz velikega dela svetovnega gospodarstva *izločen privatni kapital*, kar utegne ves današnji gospodarski sistem temeljito predrugačiti.

Dnevne vesti.

Prihodnje številko „Avtonomista“ razpošljemo samo še naročnikom.

Vsakega našega čitatelja vprašamo: Ali ne mislite, da je za nas vse mogočno avtonomistično gibanje življenske važnosti? Ali ni med Slovenci preveč mlačnosti glede tega? Ves gospodarski, kulturni in politični napredek slovenskega ljudstva je odvisen od tega, ali naše načelo zmaga ali ne. Širite torej naš list, naročujte ga in agitirajte zanj. S tem storite uslugo v prvi vrsti sebi in svojim potomcem!

Uprava.

Občinskih volitev v Sloveniji ni! Vsaj za vladno stranko ne. Povsod na svetu je navada, da se centralna vlada ozira vsaj nekoliko na razpoloženje ljudstva v provinci, samo pri nas ne velja pravilo. Sicer bi nam morala biti sestava nove pokrajinske vlade za Ljubljano popolnoma nerazumljiva. Staroliberalna stranka je pri občinskih volitvah v slovenskih mestih popolnoma pogorela, samostojneže ljudstvo trumoma zapušča, radikalcev pa pri nas sploh ni — a glej čudo: v novo pokrajinsko vlado bodo vstopili trije samostojneži (gg. Štefan Dornik, Fran Demšar in Al. Jamnik), en radikalec (dr. Niko Zupanič) in ostaneta še od prej dva staroliberalca (gg. A. Ribnikar in dr. Ravnihar). To je vse plod tistega centralizma, ki pravi, da mora biti vsepovsod tako, kakor je v centrali. Če bi v centralnem parlamentu prevladovali Turki, potem mora Slovenija dobiti tarško vlado i. t. d. Tak sistem ubija samega sebe s svojimi dejanji. Le tako naprej!

Slaba taktika. Zadnji volilni boj za občinsko gospodarstvo v slovenskih mestih nas je osrečil z novo bojno metodo: političnega nasprotnika je treba materialno ubiti in gospodarsko uničiti, ako se slepo ne pokori poveljem onih, „ki imajo“. Ne prepričevanje in dokazovanje, ne stvarni argumenti, ne poulično blatenje osebne časti, to danes ne velja nič in tako orožje spada med staro šaro, ampak nov način boja je da je treba našemu sprotniku vzeti vsakdanji kruh in mu trebih pretisniti tako n. toliko časa, da bo padel pred zlatim teletom na kolena in milo prosil za svoje življenje! Do takih nečloveških političnih metod smo torej srečno prišli. Toda srečno bomo prišli tudi preko njih. Občinske volitve so dokaz, da naše ljudstvo tak način boja odklanja. To je razveseljivo dejstvo, ki nam kaže, da se iz blata, v katero nas je potisnila svetovna vojna s svojimi izrodki, vendarle dvigamo. Počasi gre, ampak gre.

Blagoslov upravnega centralizma. V „Slovenca“ od 29. aprila čitamo: „Neža Hočevar, vdova po možu, ki je nedavno umrl v Ameriki in zapustil nekaj denarja, želi, da se ji denar pošlje. Za to treba pooblastila, ki ga vdova napravi pri notarju. Le-ta odpošlje pooblastilo v legalizacijo na deželno vlado. Deželna vlada pošlje na ministrstvo pravde v Belgrad. Ministrstvo pravde odpošlje na ministrstvo zunanjih zadev. Ministrstvo zunanjih zadev vrne ministrstvu za pravosodje ki dopošlje listino pristojnemu sodišču, ki bo Neži Hočevar pooblastilo vročilo. — Janez Gruntar

prosi, ker spada njegovo posestvo pod agrarno reformo, da bi smel odprodati parcelo. Prošnja gre na deželno vlado v Ljubljano, od tu gre na ministrstvo agrarne reforme v Beograd. Ministrstvo pošlje na poverjeništvu za agrarno reformo v Ljubljano v izjavo, ki bo odposlalo vlogo nazaj na agrarno ministrstvo v Belgrad. Po rešitvi pošlje ministrstvo za agrarno reformo spis na deželno vlado, ki ga bo vročila Janezu Gruntarju.

Na ta način, da je bilo treba poslati vsak še tako malenkosten akt na končno odločitev ministrstvu, se je dalo pač vladati pred vojno v mali Srbiji, ki je imela obseg pokrajine, ne da se pa vladati v veliki državi kakor je Jugoslavija. Bo že treba nekaj izpremembe! S centralističnim jerobstvom ne pojde.

Uradna tajnost. Takoj v prvi številki našega lista smo ugotovili, da smatrajo menda nekateri uradi za svojo prvo dolžnost točno obveščati o vseh vlogah naše vladno časopisje. Volilna borba nam je prinesla še nekaj podobnih slučajev. Boj, katerega je vodil neki ljubljanski dnevnik proti domačemu kreditnemu zavodu, se je opiral v glavnem na podatke uradnega poročila, ki bi moralo ostati tajno. Če so se dogodile res kake nerednosti, bi morala nastopati oblast proti njim z uradnim postopanjem, ne pa tako, da daje časopisju na razpolago ves material, o katerem se ni padla zadnja beseda. Drug slučaj: Ljubljanska odvetniška zbornica vodi preiskavo proti članu zbornice. Iz tozadevnih aktov, ki bi morali ostati tajnost, pridejo celi odstavki kot citati v časopisje! — To so malenkosti, vsaj navidezno, ampak vendar težke stvari, ki nehote silijo ljudi, da primerjajo stanje, ki je vladalo prej, s stanjem, kakoršno je sedaj. Če to primerjanje ne izpade na korist današnjega stanja, potem se pa začne gonja na „prevratne elemente“. Nihče pa ne pomisli na to, da je pravi krivec nezadovoljstva tisti, ki ga povzroča, ne pa tisti, ki ga konstatira in kritikuje.

Občinske volitve v slovenskih mestih. Rezultat volitev je tak, kakor smo ga pričakovali: tudi mestno prebivalstvo, čegar jedro tvorijo trgovci in obrtniki, je odločno odklonilo birokratski centralizem, odklonilo je sistem nasilnih „obznani“ in koruptne metode predrznih in objestnih bankokratov in volilo take zastopnike, ki niso pristaši tiste stranke, ki je najodločnejša braniteljica centralizma. Zmagala je avtonomistična misel, sicer za enkrat še ne pod svojim lastnim imenom, ampak nekako nezavedno, instinktivno. Staro liberalno geslo „farske gonje“ in ubijanje klerikalnega zmaja ne vleče več. Kake druge politične orientacije pa staroliberalna stranka svojim dosežanjim pristašem ni mogla dati, ker je sama nima; zato je propadla.

Terorizem. Od mnogih strani dobivamo dopise, v katerih nam naši somišljeniki izražajo svoje priznanje, a istočasno izjavljajo, da se našega lista ne upajo naročiti, ker se boje...! Mi to radi verjamemo. Upamo pa, da se nam bo posrečilo organizirati nadrobno prodajo lista tako, da bodo tudi tisti, ki vsled vnanjega pritiska lista ne morejo naročiti, lahko posamezne številke kupovali. Teroristično metodo, kakor se zdaj uveljavlja, bi mi morali pravzaprav hvaliti, kajti vsa taka nasilstva je treba privesti do skrajnega absurda, prej jih ne bo konec. Danes mečejo drugi nas na cesto, jutri bo pa narobe in to se mora ponavljati tako dolgo, dokler ljudje ne bodo uvideli, kakšna velikanska neumnost je to in da je pametnejše pustiti vsakemu svoje prepričanje.

Enakopravnost. V kulturnih državah je navada, da dajejo železniške uprave uredništvom dnevnih listov brezplačno vožnjo. Lansko leto so bili te ugodnosti deležni tudi slovenski dnevniki. Letos je pa drugače. Beogradske redakcije razpolagajo že zdavnaj s prosto vožnjo po državnih železnicah in po vodi (brodarski sindikat v Beogradu); hrvaški, bosanski in slovenski dnevniki pa ne, ker plačujejo „prečani“ menda še premalo davka.

Čudne manire. Zadnji petek se je pripeljal v Ljubljano jugoslov. državljani iz Gorice v Ljubljano. Gospod je pripovedoval, da je prišel vlak na obmejno postajo okrog pol ene ure popoldne. Carinski preglednik, ki je opravljal svojo službo pri prevozu vlaka čez mejo, je zahteval od vsakega potnika 5 dinarjev „takse“. Tujezemci, ki so potovali s tem vlakom, so začudeno gledali, kaj to pomeni. Uradnik je vendar v službi, zakaj zahteva še posebno plačilo? Če pa imajo gospodje

popoldne pavzo, naj jih plača država za „izvanredno“ delo, ne pa da si sami zaračunavajo neko nagrado! Takih manir prej nismo poznali!

Dvojna mera. Iz uredbe, s katero se začasno reši invalidsko vprašanje, je razvidno, da bodo dobivali invalidi v Srbiji 300 dinarjev, če nimajo hiše; a 240 dinarjev, če jo imajo; v „novoosvobojenih krajih“ 150 oziroma 120 dinarjev. 76—100 odstotni invalidi: V Srbiji 140 oziroma 112 dinarjev, v „novoosvobojenih pokrajinah“ 70 oziroma 56 dinarjev itd., vse v razmerju 2:1. Pri davku je narobe, kakor to dokazuje proračun. Mi smatramo za pravilno, da se postopa z invalidi kot z invalidi, brez ozira na to, ali so invalidi premagani ali pa zmagoviti držav.

Poset v ruskem domu v Dubrovniku. Prijatelj nam piše: „V enem delu mogočne zgradbe srednjeveške trdnjave, ki obdaja Dubrovnik skoro krog in krog, so našli ruski begunci, po številu nad 700, svoj dom. Zgradba kaže, da je bila trdnjava sezidana ne samo v varstvo mesta, temveč tudi v potrebi za prebivanje vojaštva in meščanov. Prijaznemu povabilu stanovanca ruskega doma na poset sem se odzval, ter bil vpeljan po prijatelju ruskem zdravniku dr. Arkadio Matkovič-Zajcev, ki je našel začasno svoje zavetišče na otoku Šipanj. V ruskem domu nas je sprejel general Aleksander Vlahov-Belakov. Rusi so pripravili črno kavo ter znesli vse mogoče slaščice na mizo, da bi tako pokazali svojo zadovoljstvo in hvaležnost, da jih je sprejela Jugoslavija v svojo zaščito. V razgovoru se je pokazalo, da so Rusi dobro poučeni tudi o našem političnem življenju, ter odkrito izražali, da centralizem pri raznih plemenih države ni sreča in da ravno samodržstvo v Rusiji in njeno centralno vladanje je bilo glavni vzrok nezadovoljstva ter hitrega napredovanja razsula. — Torej Rusi uvidevajo „dobrete“ centralizma, spoznavajo jih Francozi, čutijo jih Lahi, po njih koprne Irci, samo mi „protidržavni“ avtonomisti se v svoji zaslepljeni trmoglavosti kar ne moremo s temi „dobrotami“ sprijazniti...“

Družinski list „Kres“. Začetkom meseca majnika začne izhajati družinski list „Kres“. Prinašal bo poleg lepih, ljudstvu razumljivih spisov, zabavnih in poučnih člankov tudi slike, ter popise in navodila vsemu, kar potrebuje človek, ki hoče biti vreden član človeške družbe. Naročnina znaša letno samo K 80.—, za dijake 48 in za člane „Svobode“ K 36.—. Vse dopise in naročnino je pošiljati na naslov: Uprava družinskega lista „Kres“, Ljubljana, na Bregu št. 12, II. nadstr.

Gospodarstvo.

J. J.

Kriza v premogarski industriji. Trboveljska družba.

V zadnji številki se je „Avtonomist“ rahlo dotaknil Trboveljske premogokopne družbe ter omenjal tudi krizo v čehoslovaški rudarski industriji. Škoda bi bila, ako bi ostali samo pri kratki registraciji teh dveh notic, ker je potrebno, da prav po krizi, ki se je pričela pojavljati v rudarski premogarski industriji ne le na Češkem temveč po celem svetu, javnost presoja delovanje trboveljske premogokopne družbe. Za trboveljsko družbo je značilno, da je prav v času, ko so na celem svetu pričele padati cene premoga, hotela iti s cenami navzgor, in ker so se ji zdela tla v Sloveniji prevroča, naznanila namero svojo centralo prestaviti v Belgrad, kjer je razne koncesije lažje doseči, kot pri nas, kjer je javnost vajena spekulacijam posvečati nekoliko pazljivosti.

Takoj po prevratu je bil premog zlato in se je plačeval tudi kot zlato. Države, ki so bile preskrbljene s premogom, so mogle vzpostaviti redni železniški promet in dvigniti vse svoje industrije in če jim je že bila dana možnost izvoza, ojačiti svoje finance. Dočim je na pr. stala tona angleškega premoga pred vojsko 15 šilingov stopila je cena po vojski na 150 šilingov. Češka je varovala premog z visokimi eksportnimi carinami in tako ob postanku nove države obdržala red

ter ima svojo dobro valuto zahvaliti v prvi vrsti premo-
 gmu. Da se je železniški promet v naši državi sploh
 vzdržal, je pripomogla prav okolnost, ker se večina
 premogovnikov nahaja v Sloveniji, kjer je narodna
 vlada prevzela nadzorstvo nad rudniki, dočim so upravne
 oblasti v Srbiji in drugih pokrajinah razvoj industrije
 prepuščale samovolji podjetij samih. Če trboveljski
 družbi vtikanje vlade v njene račune ni všeč, se ni
 čuditi, a bilo je potrebno in za državo samo neizmerne
 važnosti. Ako bi trboveljska družba takoj po prevratu
 iskala varnega gnezda v Beogradu, bi imeli danes sicer
 višje cene za premog, a zato pa neprimerno večji nered
 v železniškem prometu, kakor smo ga imeli.

Danes je preskrba s premogom povsod zboljšana.
 Produkcija se je dvignila v vseh državah razen zadnji
 čas na Angleškem, kjer so delavski štrajki povzročili
 zastoj v industriji. S povečano produkcijo se je uve-
 ljavilo zopet staro ekonomsko načelo o regulaciji cen
 po povpraševanju in ponudbi. K nam pridejo svetski
 valovi sicer počasi, a končno se jih vendar ne
 moremo ubraniti. Zato je bil za trboveljsko družbo
 prav zadnji konec momenta izkoristiti konjunkturo na
 račun konsumenta. Če bi centralna vlada zadnje sled
 avtonomne uprave izbrisala že pri ustanovitvi nove
 države, bi bili taki poizkusi špekulacije mogoči, kakor
 bodo, če obvelja centralizem.

Avstrijsko časopisje zasleduje pazljivo razvoj
 češke premogarske industrije ne sicer iz zanimanja za
 Češko pač pa radi vpliva, ki ga bo imel ta razvoj
 na avstrijsko rudarstvo. „Neue Freie Presse“ s skrbjo
 ugotavlja, da ut. gne biti padec cene češkega premoga
 katastrofalen za avstrijsko premogarstvo. Kakor sem
 že omenil je zadrževala Češka premog z visokimi iz-
 vozni taksami in sicer je znašala taksa za izvoz od
 vagona 600 do 4000 Č. Kr. Umevno je bilo, da so te
 takse tvorile za fiskus znaten vir dohodkov, ker je
 bila Avstrija primorana uvažati češki premog. Znižanje
 eksportne takse v času pomanjkanja bi značilo le iz-
 korišćenje po izvoznikih. Regulacija se je vršila
 popolnoma naravno. Produkcija je rastla in cene so
 pričele padati ter končno niso mogle več prenašati
 izvozne takse. Vlada je bila prisiljena te znizati na
 25 do 300 Č. Kr., dočim so znašale preje 600 do
 4000 Č. Kr., a pričakovati je, da izvozne takse v
 kratkem sploh padejo, ker produkcija že danes daleč
 nadvlada potrebo, vsled česar odpade vsak razlog za
 njihov daljni ohstoj. Cena rujavega premoga na Češkem
 znaša danes 120 do 180 Č. Kr. za tona tedaj 240 do
 360 kron našega denarja. Vračunajoč izvozno takso in
 voznino stane češki premog franko Dunaj 2200 do
 2800 a. K, a cena nižjeavstrijskega premoga 2500 do
 2700 n. a. K, a cena premoga iz štajerskih rudnikov
 1800 do 2300 n. a. K za tona. Cene avstrijskega pre-
 moga se regulirajo po cenah češkega. Že odprava do-
 sedaj že obstoječe eksportne takse na Češkem, ki bo
 morala nastopiti v najkrajšem času bo težko občutljiva

v avstrijskem premogarstvu. Če pa sledi še padanje
 cene premoga, bodo rudniki, ki delajo z večjo režijo
 naravnost ogroženi, da še krijejo režijo. Avstrija bo
 morala ali pustiti, da del rudnikov ustavi delo ali pa
 pobirati uvozno carino, da prepreči propad lastne in-
 dustrije. Tako je položaj pri današnjem valutarnem
 razmerju. Če se pa avstrijska valuta zboljša bode tuja
 konkurenca tem občutljivejša in nevarnost za znižanje
 avstrijske produkcije tem večja. V Avstriji sami se je
 produkcija premoga zadnje dve leti zelo dvignila in
 je znašala l. 1920 že 25 milijonov kvintalov kar po-
 menja nasproti l. 1919 napredek 4 milijonov kvintalov;
 v istem razmerju je rastla produkcija v prvih 4 me-
 secih letos.

Slična slika je v drugih državah. Produkcija pre-
 moga na Angleškem je do izbruha stavke stalno rastla,
 a cene so stalno padale tako, da je stala tona nasproti
 150 šilingov l. 1919 pričetkom letošnjega leta 50 ši-
 lingov. Francija dobiva premog vsled mirovne pogodbe
 iz Nemčije. Nagromadila je velikanske množine in pri-
 čela pri vedno padajočih cenah izvoz v druge države,
 Amerika nam obeta, da pridejo njeni parniki v krat-
 kem v Evropo z velikimi množinami visokokaloričnega
 premoga.

Povsodi vidimo enake pojave. Produkcija raste,
 cene padajo, vedno bolj se bližamo normalnim raz-
 meram, ko se produkcija prisiljeno odreka visokim
 zaradam in se vrača k meščanskemu zaslužku. Zato
 pa pade tembolj v oči, da hoče naša premogarska in-
 dustrija brez ozira na svetsko konjunkturo iti samo-
 lastna pota. Trboveljskega premoga stane pri nas tona
 700 kron, tako nam bi že danes konveniralo iz Če-
 škega preko Avstrije naročiti premog, ako bi ne stali
 preveliki prevozniki stroški na potu. Torej tiprevozniki
 stroški iz Češkega do nas so še tista vaba, ktere je
 naše premogarstvo željno. Dolžnost vlade je, da se
 takim aspiracijam energično upre in ne le vlade v
 Ljubljani temveč tudi centralne vlade v Beogradu. Da
 bi centralna vlada začela stvar resno zamišljati
 potem bi tudi Trboveljsko minilo upanje s preložitvijo
 svojega centra umakniti se kontroli in javni kritiki,
 ki vendar v Sloveniji nekoliko drugače vpliva tudi na
 kapitalistična podjetja, kakor pa v Beogradu, kjer
 vlada v najširših in tudi v najvišjih krogih špekula-
 tivni mentalitet.

Uvoz in izvoz iz naše države. Po urad-
 nih podatkih smo uvozili: bombaža za nad 5000 mil.
 kron, razne kovine za 1000 milijonov, železa za 1000
 milijonov, olja, smole, katrana za 750 milijonov, obleke
 in perila za 520 milijonov, kože za 430 milijonov, pa-
 pirja za 350 milijonov, kave, čaja itd. za 250 milijon-
 ov, različnih strojev za 350 milijonov, predenine in
 lanu za 720 milijonov, mila in voščenega blaga za 220
 milijonov, stekla za 140 milijonov, riža za 125 milijon-
 ov, volne za 120 milijonov, smodnika za 100 milijonov

in ostalega različnega blaga za 1950 milijonov kron. —
 Skupen uvoz je znašal torej lanskega leta okrog 14
 milijard kron. — Izvoz je znašal: drva za 1300 mili-
 jonov kron, koruze za 600 milijonov, žita za 500 mili-
 jonov, mesa za 430 milijonov, moke za 400 milijonov,
 suhe slive za 260 milijonov, fižola za 215 milijonov,
 jajc za 120 milijonov, svinj za 110 milijonov, prede-
 nine za 90 milijonov, cementa za 85 milijonov, bakra
 za 75 milijonov, svinca za 60 milijonov, razne kovine
 za 45 milijonov, sadja za 35 milijonov, drobnice za
 30 milijonov, raznega blaga za 920 milijonov; torej je
 izvoz znašal 5 in pol milijarde kron. — Vse to kaže,
 da ima naša država pasivno trgovsko bilanco, kar jako
 neugodno vpliva na stanje naše valute. Značilna
 pa je ta statistika tudi še v drugem oziru. Opažamo
 namreč, da je med importnimi produkti mnogo takih,
 ki bi jih naša domača industrija lahko sama doma iz-
 delovala, a tega ne more, ker je naša carinska poli-
 tika taka, da ubija industrijo ravno tam, kjer je je
 največ, t. j. v Sloveniji. Tudi dobave za državo, ki
 gredo v milijone, se ne oddajajo v prvi vrsti naši in-
 dustriji, pač pa se naroča blago zn. železniške in vo-
 jaške potrebe na tujem mnogo dražje. Slučaj vojaških
 postelj n. pr. ni osamljen. Zakaj je tuja konkurenca
 pri nas tako čislana, bodo pa že vedeli gospodje v
 beograjskih centralnih uradih. Mi ne vemo prav nič...

Vino, rudeče notira na Francoskem 8 do 13%
 za hl od 30—40 frankov, belo 10 do 13% za hl od
 55 do 75 frankov. Če preračunamo v naš denar, vidimo,
 da pije Francoz rudeče vino 3 1/2 do 4 1/2 krone, belo
 pa po 6 do 8 kron liter. Cene vina pri nas prav nič
 ne padejo, četudi je vsak izvoz vsled pretirano visokih
 cen nemogoč. Ker se pri nas najmanj 1 milijon hekto-
 litrov pridela nad notranjo navadno potrebo in cene
 kljub nezmožnosti izvoza ne padejo, moremo vzrok
 za to iskati le v velikem razširjenju zavživanja alkohola.

Les. Kupčija z lesom je mrtva. Tržaški trg je
 z blagom prenapolnjen, v Vojvodino pa je te dni pri-
 spelo 13 šleperjev lesa iz Češkega. Oglja je zadnje dni
 toliko prispelo v Trst, da tržaški trgovci nimajo pro-
 stora, kam bi oglje spravili in se poslužujejo sredstva,
 da pod različnimi pretvezami stavljajo oglje odpoši-
 ljateljem na razpolago. Pri taki konjunkturi umevno
 cene padajo.

Žitni trg. V Njujorku notira pšenica K 8'07,
 koruza K 4'15, oves K 5'10, moka K 11'50. V Bački se
 zateva za pšenico K 10'10, za koruzo K 4.10, za
 oves K 3'80, za moko K 14'80. Ako računamo dovoz
 do Trsta K 1'50 in upoštevamo še izvozno carino, ne
 moremo vzdržati svetske konkurence, kajti moka, pše-
 nica in koruza amer. provenijence se danes res že ponuja
 v Trstu po nižjih cenah, kakor jih pa moremo mi po-
 staviti v Trst. Edino oves je na svetskem tržišču
 dražji, zato je izvoz istega pri nas zvezan s takimi
 formalnostmi, da se za izvoz le malokdo poteguje. Vse
 to dokazuje, da moramo v kratkem pričakovati pri nas
 padanje cen. Suša je odstranjena, usevi so lepo razviti
 le špekulacija zadržava cene v višini, ki se bo pa končno
 sama zlomila kakor se je v preteklem letu.

Gospodarska zveza, centrala za skupni nakup in prodajo

registrovana zadruga z omejeno zavezo

◆◆◆ v Ljubljani, Dunajska cesta št. 29 ◆◆◆

ima na zalogi špecerijske predmete, kolonijalno blago, vse vrste žita, moke i. t. d. prvovrstno češko in
 angleško manufakturo, najboljši splitski cement, lahki in težki bencin, vsakovrstne poljedelske stroje in
 železnino, kakor grablje, kose, lopate, krampe, žage i. t. d. Največja izbira vseh vrst mesnih izdelkov,
 pristnih kranjskih klobas ter domače masti, najfinejša vina domača in banatska. Lastna željarna.
 Izdelovanje mila in sveč v svoji tovarni. Nakup in prodaja vsakovrstnega lesa. Lastne žage.

Štiri milijone kron

zadene v najbolj srečnem slučaju igralec državne razredne loterije.

Premijo 320.000.— kron v tretjem razredu in pre- 400.000.— kron sta zadeli srečki,
 mijo v četrtem razredu kupljeni pri

Zadružni gospodarski banki v Ljubljani.

Novo žrebanje se vrši od 12. maja do 2. junija. Kdor je doslej igral, a še ni zadel, mora
 srečke V. razreda do 7. maja. Nova srečka stane kolikor stara: cela 192 K, polovica 96 K, četrtinka 48 K,
 osminka 24 K. Kdor še ni igral, a hoče igrati v petem razredu, mora plačati srečke vseh petih razredov,
 torej petkratni iznos. **Zadnja prilika!** Nekaj srečk ima še na razporago

Zadružna gospodarska banka d. d. v Ljubljani, Dunajska c. 28/1.

TISKARNA IN LITOGRAFIČNI ZAVOD

se priporoča za naročbo vseh tiskarskih
 in litografskih tiskovin, ki jih izvršuje
 po konkurenčnih cenah. Podjetje je po-
 polnoma prenovljeno in opremljeno
 z najmodernejšimi stroji in je
 zmožno izvrševati dela od
 navadne do umet-
 niške izpeljave.

J. BLASNIKA LJUBLJANA
 NASL. BREG 12.

